

ELEKTRİK TARİFELERİ

Elek. Yük. Müh.
Gültekin TÜRKÖĞLU

Bugün ülkemizde uygulanmakta olan elektrik tarifesinin pahalılığından bütün tüketiciler yakınmaktadır.

TEK yetkilileri ise tarifinin Avrupa ülkelerinden pahalı olmadığını, bu fiyatlarla yatırımları gerçekleştirmekte sıkıntı çektiklerini ifade etmektedirler. Ülkemizde geçen 10 yıl içerisinde elektriğin krş/kwh olarak ortalama satış fiyatı aşağıdaki gibi olmuştur:

YIL	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86
krş/kwh	70	80	114	280	473	619	805	1420	3160	3817

Bu fiyatlar ülke şartlarına göre ucuz mudur, pahalı mıdır, yoksa artış oranları normal midir?

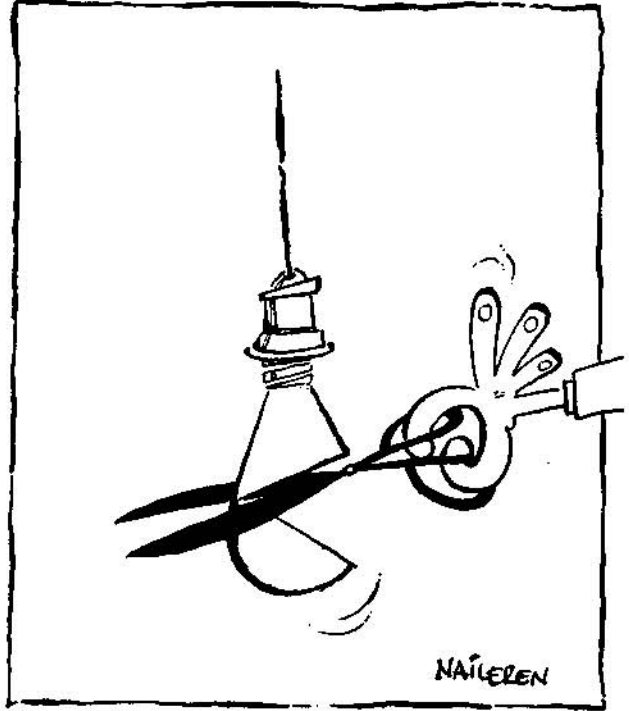
Bu konuda bir yoruma girmeden önce ülkemiz elektrik fiyatları ile diğer ülkelerin fiyatlarındaki yıllar itibariyle artışları incelemekte yarar vardır:

YIL	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86
OECD Ülkeleri	96,3	94,0	100,0	104,7	110,4	110,6	110,3	111,2	112,0	
Japonya	83,9	81,3	100,0	109,0	108,8	110,3	106,2	107,8	110,8	
A.B.D.	99,2	95,8	100,0	105,7	114,6	113,6	113,7	114,9	114,2	
Türkiye	25,0	28,6	40,7	100,0	169,0	221,0	287,5	507,0	1128,5	1363,2

Diğer ülkelerdeki % 5 civarındaki artışlara mukabil bizde yıllık % 30,70 ve hatta % 100 üzerinde artışlarla karşılaşmaktadır. Bir başka deyişle 1980 yılında bizde ve diğer ülkelerdeki elektrik fiyatlarını 100 kabul edersek 1986 yılında diğer ülkelerde elektrik fiyatları 110 civarına yükselmiş bizde ise 1300'ler civarına gelmiştir. Bu rakamlar da göstermektedir ki elektrik fiyatlarının yüksekliğinden şikayetler haklıdır.

Bizde elektrik fiyatları yıllar itibariyle çok yüksek bir hızla artmaktadır. Sanayi ürünlerinin en önemli girdisi olan elektriğin bu yüksek fiyatları ile sanayi ürünlerimizin OECD ülkeleri ile rekabet etmesi olanaksızdır. Ortak pazara girme teşebbüsünde bulunurken bu hususu da gözardı etmemek gerekir. Diğer yandan TEK'in büyük bir finansman sıkıntısı içinde bulunduğu da bir gerçektir. TEK'in yatırımları bu finansman sıkıntısından etkilenmekte, TEK'de yatırımları gerçekleştirmek için tarifesini artırma yoluna başvurmaktadır. Ancak tarifeyi ne kadar artırırsak artıralım gene de yatırımların tümünü tarife gelirleri ile finanse etmek mümkün değildir. Çünkü

elektrik yatırımları, özellikle üretim projeleri, büyük rakamlarla gerçekleşmekte, kendilerini de uzun süre içinde ödeyebilmektedirler. Bunun için de elektrik yatırımları için tarifeyi devamlı yükseltmek yerine hazineye başvurmak daha doğru olacaktır. Bunun içindir ki 1980 yılına kadar elektrik temel mal kabul edilmiş vefiyatlar da Bakanlar Kurulu kararı ile saptanmıştır. 1980 yılından sonra elektrik temel mal olmaktan çıkarılmış, fiyatlar da serbestçe tesbit edilmeye başlanmıştır. Ancak fiyatların çok hızlı artmasına rağmen yatırımlara bundan pay ayırmakta zorluklarla karşılaşmaktadır.

Bu sorunu çözmenin yolu elektriğin tekrar temel mal olarak kabulü ve bütçeden sübvansiyon sağlamak olmalıdır. Zira elektrik fiyatlarını sınırsız yükseltmek mümkün olmayacağı gibi, fiyatlar yükseldikçe tüketicilerin TEK'e olan borçları da artmaktadır. Bugün karşı karşıya bulunulan durum, bu söylediklerimizi doğrulamaktadır.

* OECD Yayınları